

Ciocnirea de Mircea Cartarescu

Incadrarea intr-un(o) curent/ perioada/ epoca literar(a)

Mircea Cartarescu apartine asa-zisei generatii optzeciste care reprezinta primul val postmodernist din literatura romana. Poet (Faruri, vitrine fotografii, Poeme de amor, Totul, Levantul, Dragostea etc), prozator (Nostalgia, Travesti, Orbitor - vol. I, II, Dublu CD etc), gazetar si eseist (Postmodernismul romanesc), el comunica printr-o tehnica a vizualului virgin, aflat in vesnica vecinatate a palpabilului, a concretului, dar mai ales o tehnica a auditivului (dupa propriile marturisiri) o lume in care biograficul si insertia imediata a realitatii solicita artistic stabilirea unei legaturi cu cititorul, prin familiaritate.

Poemul Ciocnirea face parte din volumul Totul din 1985. Titlul volumului pare a contrazice o trasatura a postmodernismului, care mizeaza, intre altele, pe ideea fragmentarii, a provizoratului, a incoerentei discursului artistic (fara sa se lamenteze inasa, asa cum procedau modernistii, ci, mai mult, celebrandu-le). Detasarea nu este inasa permanenta: tentatia totului se produce numai sub impulsul creator; cuprinzand totul, poetul are ocazia sa-l divizeze, sa-l "mutileze" si sa-l reconstruiasca dupa bunul plac.

-Titlu, Tema. Elemente de compozitie.-

Exaltand hibridizarea formelor si a genurilor literare, postmodernismul apeleaza si la mixarea stilurilor din diferite perioade si zone literare, propunand de- si re-contextualizarea lor artistica. Este ceea ce face Mircea Cartarescu in poemul Ciocnirea a carui clara trimitere este la poezia lui Nichita Stanescu. Intertextualitatea, de fapt, este alta caracteristica a postmodernismului, ca si demitizarea unor teme consacrate, fapte literare prezente in poemul discutat. Poezia la care se raporteaza textul este imbratisarea (de Nichita Stanescu), al carei titlu s-a pervertit in Ciocnirea, sugerand impactul (in sens ironico-tragic) pe care il are iubirea asupra protagonistului povestii sau impactul realului asupra privirii. Tema este iubirea, desolemnizata si ancorata (si ea) bine in realul palpabil. Textul lui Mircea Cartarescu este construit din trei secvente cu nucleu narativ, inegale, dar unite prin ingambament (enjambament).

-Trasaturi specifice-

Povestea incepe banal - "am incercat sa-ti dau telefon, dar telefonul murise", continua intr-o nota realistic-grotesca (nepoetica, adica), pentru a culmina intr-o halucinatia a vizualului si a fanteziei cu apropierea prin firul telefonului a celor doua cartiere in care locuiesc indragostiti.

Spatiul se comprima, se contorsioneaza, de pliaza si se metamorfozeaza sub ochii poetului ca intr-un colaj de imagini si senzatii. Aglomerarea de elemente concrete ale Bucurestiului - statuia lui C. A. Rosetti, Foisorul de foc, Strada Latina, militia etc. - sugereaza dezmembrarea spatiului si reconstructia /recontextualizarea lui prin raportare la dorintele creatorului indragostit. Gestul este

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

amuzant si fantastico-delirant: "trageam de fir, incolacindu-l pe brat, si deodata/ casa ta cu brauri albe si roz ca o prajitura de var/ apar cu fereastra ta in dreptul ferestrei mele". Dincolo de ironia fantasmatica, poetul se delecteaza cu o oluptate a detaliului, a concretului.

intalnirea, ciocnirea are un efect devastator: "si ne-am apropiat din ce in ce mai mult/ pana ne-am imbratisat strivindu-ne buzele/ pulverizandu-ne hainele, pieile, amestecandu-ne inima/ mancandu-ne genele, smaltul ochilor, coastele, sangele;/ ciobindu-ne sira spinarii arzand (...)" (antilirismul si refuzul metaforei voite se pot observa prin comparatia cu versurile lui Nichita Stanescu: "Oh, ne-am zvarlit, strigandu-ne pe nume,/ unul spre celalalt, si-atat de iute,/ ca timpul se turti-ntre piepturile noastre, / si ora, lovita, se sparse-n minute.").

Contopirea este totala (aluzie la mitul androginului), ca semn al uniunii pe rugul iubirii: "arzand cu troznete, ca dati cu benzina/ arzand cu gheturi albastre, cu stalactite de fum". Viziunea, inca o data, este una parodica.

-Limbaj. Metode si procedee artistice-

La nivelul limbajului se pot remarca inserarea unor elemente care nu apartin poeticului, ci cotidianului: formol, a desuruba, fier ruginit, viermi, surubelnita, lita, bobine, sarma, zdrelit etc, dar si folosirea pana la exces a sensurilor concrete, denotative ale cuvintelor (spre deosebire de sensurile metaforice si metafizice din poezia lui Nichita Stanescu).

Adoptata initial de modernism si preluata ulterior si de postmodernism este renuntarea la majuscula pentru inceputul unei propozitii/fraze noi sau pentru marcarea numelor proprii.

In general, metaforicul este evitat (intalnim doar cateva metafore -"stalactite de fum", "aer ars", "smaltul ochilor"); singura figura de stil care domina este enumeratia prin care se prezinta decorul citadin: "turtind farmaciile, cofetariile, pleznind tevile de canalizare,/ incaltecand asfalturile" Intalnim si o personificare - "strada latina zambi" si cateva comparatii: "aerul ars ca de fulger", "casa ta (...) ca o prajitura de var".

Acumularea verbelor la gerunziu (turtind, pleznind, incaltecand, presand, facand) creeaza tensiunea expectativei si dinamizeaza contextul, contribuind la imaginea hiperbolica a gestului de retrasare a realului.